Laboratorium 1
Transkoder liczb

Łukasz Kwinta, Kacper Kozubowski, Ida Ciepiela

marzec 2024

Spis treści

1 Cel zadania **2**

2 Idea rozwiązania **2**

3 Układ transkodera liczb pierwszych **2**
3.1 Black box . . . 2
3.2 Tabela prawdy . . . 3
3.3 Tablice Karnaugh . . . 4
3.3.1 Człon J . . . 4
3.3.2 Człon I . . . 4
3.3.3 Człon H . . . 5
3.3.4 Człon G . . . 5
3.3.5 Człon F . . . 6
3.3.6 Człon E . . . 6
3.4 Implementacja . . . 6
3.4.1 Transkoder J . . . 8
3.4.2 Transkoder I . . . 8
3.4.3 Transkoder H . . . 9
3.4.4 Transkoder G . . . 10
3.4.5 Transkoder F . . . 11
3.4.6 Transkoder E . . . 11

4 Enkoder BCD **12**
4.1 Black box . . . 12
4.2 Funkcje logiczne . . . 12
4.3 Tabela prawdy . . . 13
4.4 Implementacja . . . 15

5 Układ testowy **15**
5.1 Analiza przebiegu . . . 16

6 Zastosowania **16**

1 Cel zadania

Celem zadania było zaprojektować, zbudować i przetestować układ kombinacyjny realizujący transkoder czterobitowej liczby naturalnej (wraz z zerem) na sześciobitową liczbę pierwszą, bazując wyłącznie na bramkach NAND.

2 Idea rozwiązania

Nasze rozwiązanie opiera się na przekształcaniu 4 bitów wejściowych za pomocą transkoderów, generując w rezultacie 6 bitów wyjściowych. Aby uzyskać konkretne kombinacje bitów wyjściowych, zastosowaliśmy funkcje logiczne opracowane z wykorzystaniem tablic Karnaugh.

3 Układ transkodera liczb pierwszych

3.1 Black box

Pierwszym krokiem w projektowaniu układu jest przedstawienie go jako tzw. "Black Box". Czyli taką czarną skrzynkę dla której określamy tylko wejście i oczekiwany wynik działania dla danego wejścia ale nie wgłębiamy się w implementację.

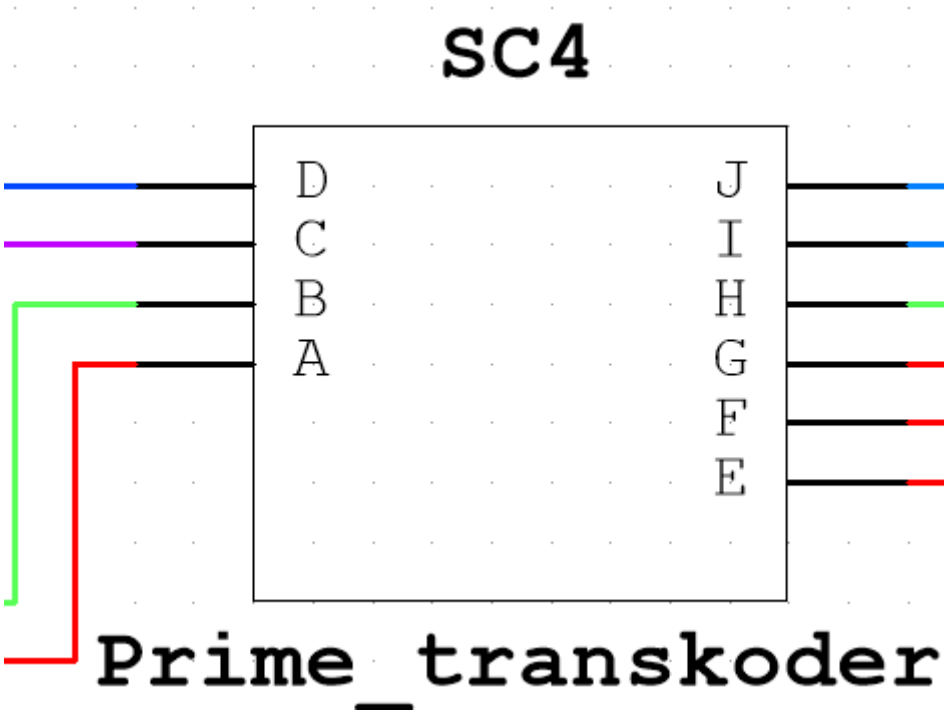

Wejście do układu stanowią 4 piny ABCD kodujące binarnie wejściową liczbę 0-15. Stan wysoki na pinach stanowi logiczną jedynkę (1), a stan niski logiczne zero

(0).

Numer bitu	3	2	1	0
Bit	A	B	C	D
Mnożnik	2^3	2^2	2^1	2^0

Wyjście układu stanowi 6 pinów EFGHIJ kodujące pierwsze 16 liczb pierwszych. Tak samo jak na wejściu stan wysoki na pinach stanowi logiczną jedynkę (1), a stan niski logiczne zero (0).

Numer bitu	5	4	3	2	1	0
Bit	E	F	G	H	I	J
Mnożnik	2^5	2^4	2^3	2^2	2^1	2^0

Układ mapuje wejście na wyjście w następujący sposób - zakładając notację binarną zapisanego mapowania.

Wejście	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Oczekiwane wyjście	2	3	5	7	11	13	17	19	23	29	31	37	41	43	47	51

3.2 Tabela prawdy

Poniżej zapisaliśmy tabelę prawd dla projektowanego układu:

Wejście				Wyjście					
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
0	0	0	1	0	0	0	0	1	1
0	0	1	0	0	0	0	1	0	1
0	0	1	1	0	0	0	1	1	1
0	1	0	0	0	0	1	0	1	1
0	1	0	1	0	0	1	1	0	1
0	1	1	0	0	1	0	0	0	1
0	1	1	1	0	1	0	0	1	1
1	0	0	0	0	1	0	1	1	1
1	0	0	1	0	1	1	1	0	1
1	0	1	0	0	1	1	1	1	1
1	0	1	1	1	0	0	1	0	1
1	1	0	0	1	0	1	0	0	1
1	1	0	1	1	0	1	0	1	1
1	1	1	0	1	0	1	1	1	1
1	1	1	1	1	1	0	1	0	1

3.3 Tablice Karnaugh

Poniżej przedstawione są tabele Karnaugh których użyliśmy do zbudowania transkoderów poszczególnych bitów

3.3.1 Człon J

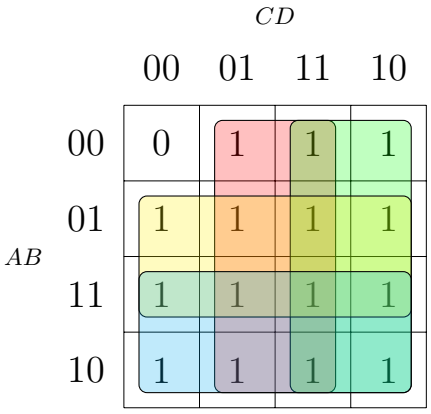

$$f_{(1)} = A + C + D + B$$

3.3.2 Człon I

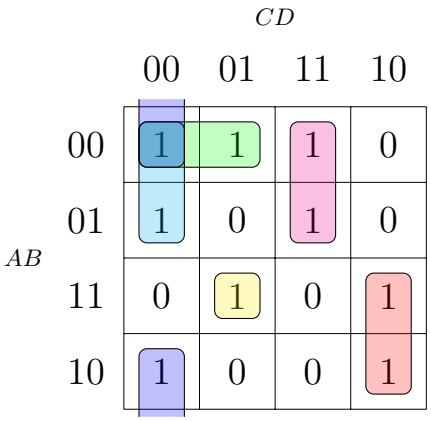

$$f_{(1)} = AC\overline{D} + \overline{A}CD + \overline{ABC} + \overline{ACD} + \overline{BCD} + AB\overline{C}D$$

3.3.3 Człon H

AB \ CD	00	01	11	10
00	0	0	1	1
01	0	1	0	0
11	0	0	1	1
10	1	1	1	1

$$f_{(1)} = A\overline{B} + AC + \overline{B}C + \overline{A}B\overline{C}D$$

3.3.4 Człon G

AB \ CD	00	01	11	10
00	0	0	0	0
01	1	1	0	0
11	1	1	0	1
10	0	1	0	1

$$f_{(1)} = B\overline{C} + AC\overline{D} + A\overline{C}D$$

3.3.5 Człon F

AB \ CD	00	01	11	10
00	0	0	0	0
01	0	0	1	1
11	0	0	1	0
10	1	1	0	1

$$f_{(1)} = A\overline{BD} + A\overline{BC} + \overline{A}BC + BCD$$

3.3.6 Człon E

AB \ CD	00	01	11	10
00	0	0	0	0
01	0	0	0	0
11	1	1	1	1
10	0	0	1	0

$$f_{(1)} = AB + ACD$$

3.4 Implementacja

Otrzymane z tablic Karnough funkcje zostały odpowiednio przekształcone tak, aby używały jedynie bramek NAND i następnie zostały one zaimplementowane. Zdecydowaliśmy się na użycie schematów hierarchicznych - subcircuit - dla zwiększenia czytelnosci schematu. Na pierwszym poziomie znajdują się same transkodery pojedynczych bitów - czarne skrzynki które otrzymują całe wejście, a w wyniku dają konkretny bit wyjścia, innymi słowy każda funkcja logiczna została zaimplementowana na oddzielnym schemacie, a następnie zgromadziliśmy je w jeden podschemat stanowiący cały projektowany układ "Prime transkoder"

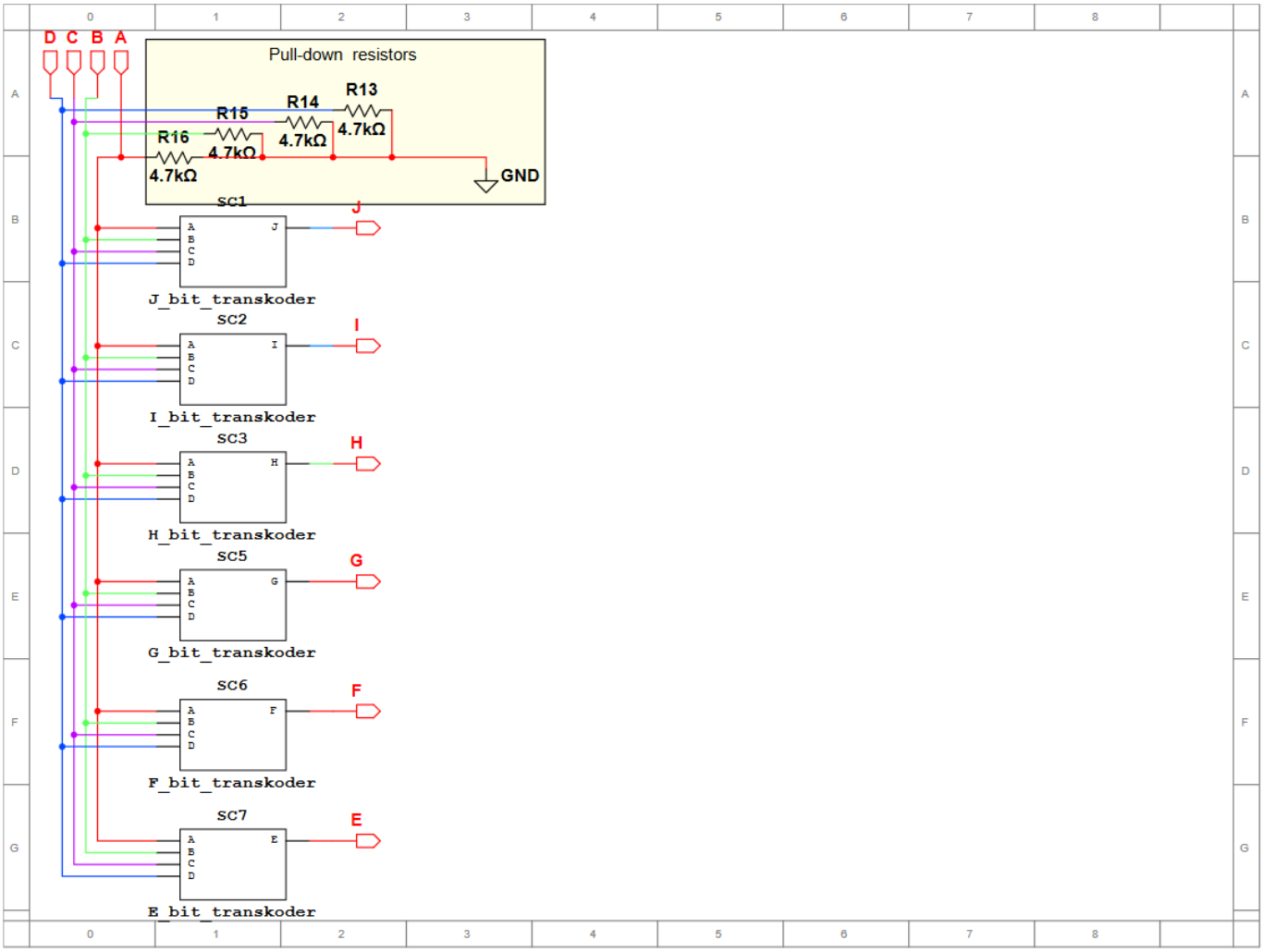

Użyliśmy rezystorów pull-down na wejściu układu, które ściągają niepodpięty sygnał do logicznego zera aby zapewnić poprawne funkcjonowanie układu nawet gdy wejście nie jest podpięte w całości.

Poniżej implementacje poszczególnych funkcji logicznych zgodnie z funkcjami otrzymanymi z tablic Karnaugh:

3.4.1 Transkoder J

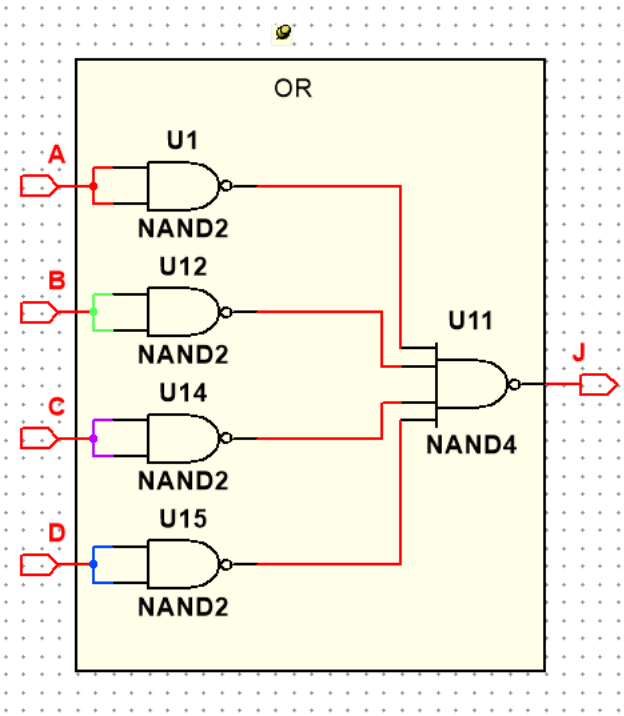

3.4.2 Transkoder I

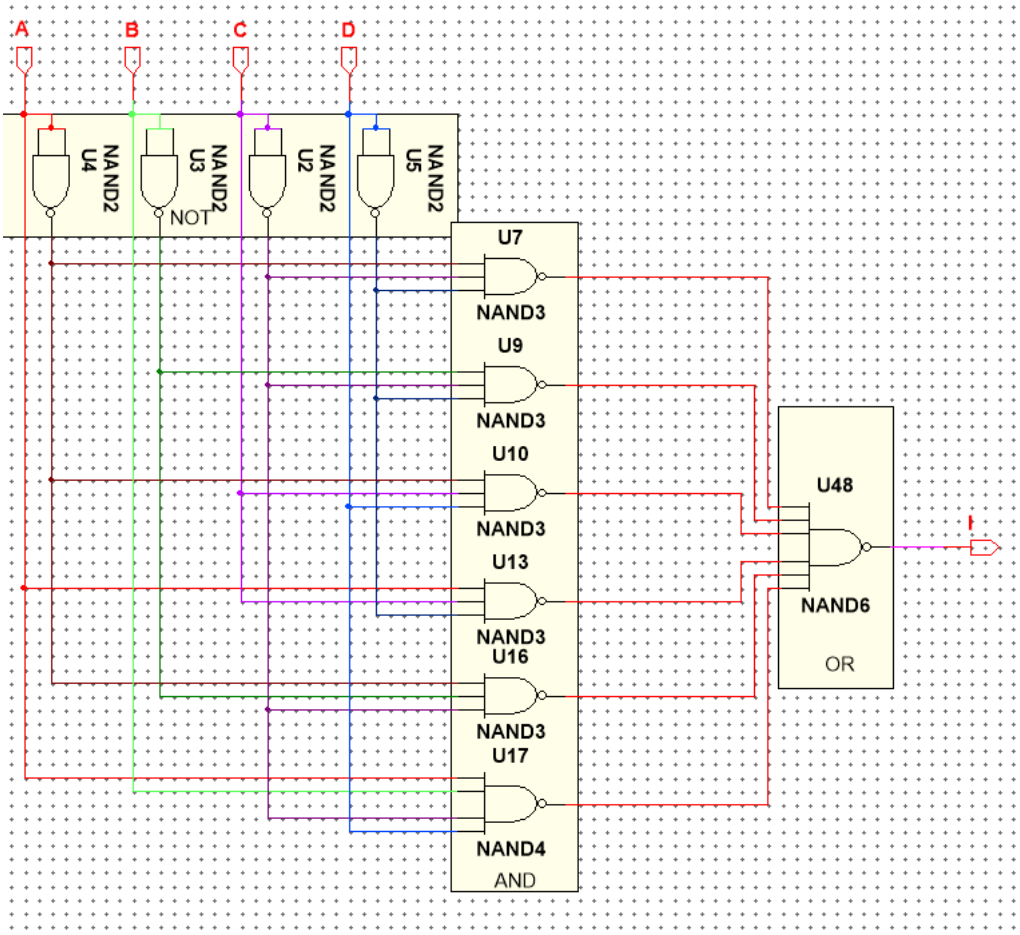

3.4.3 Transkoder H

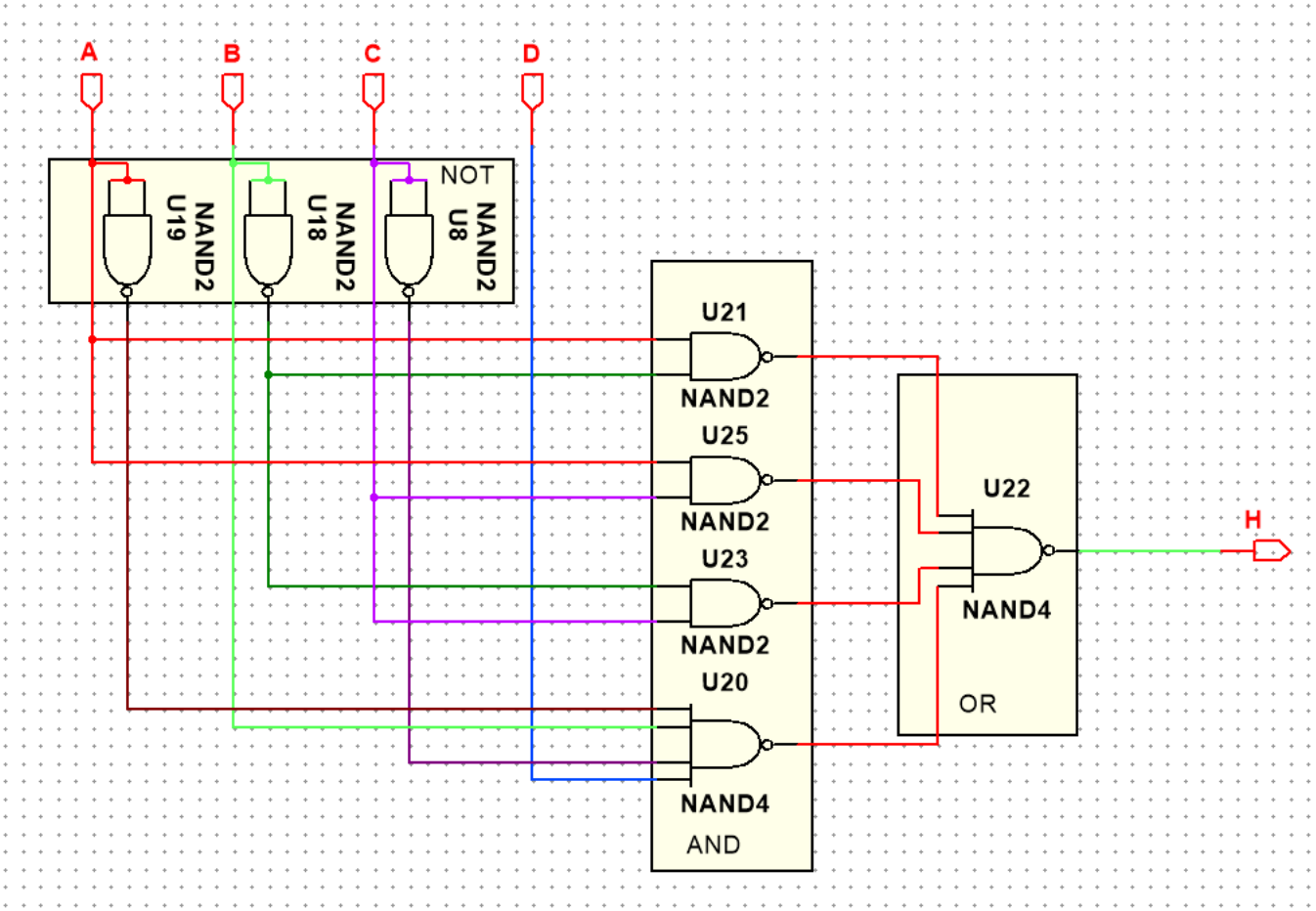

3.4.4 Transkoder G

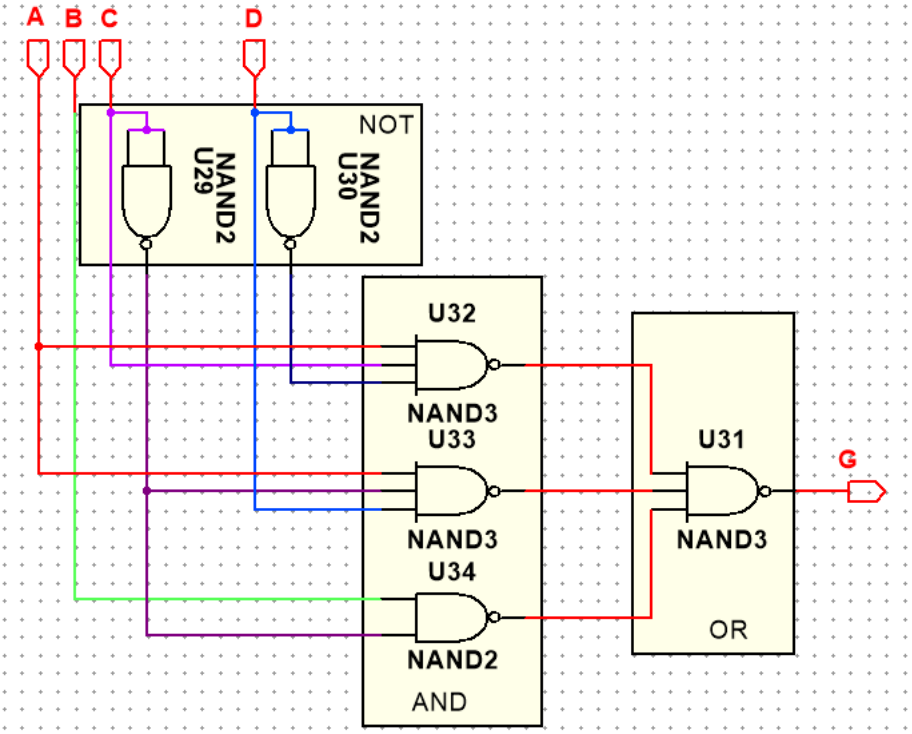

3.4.5 Transkoder F

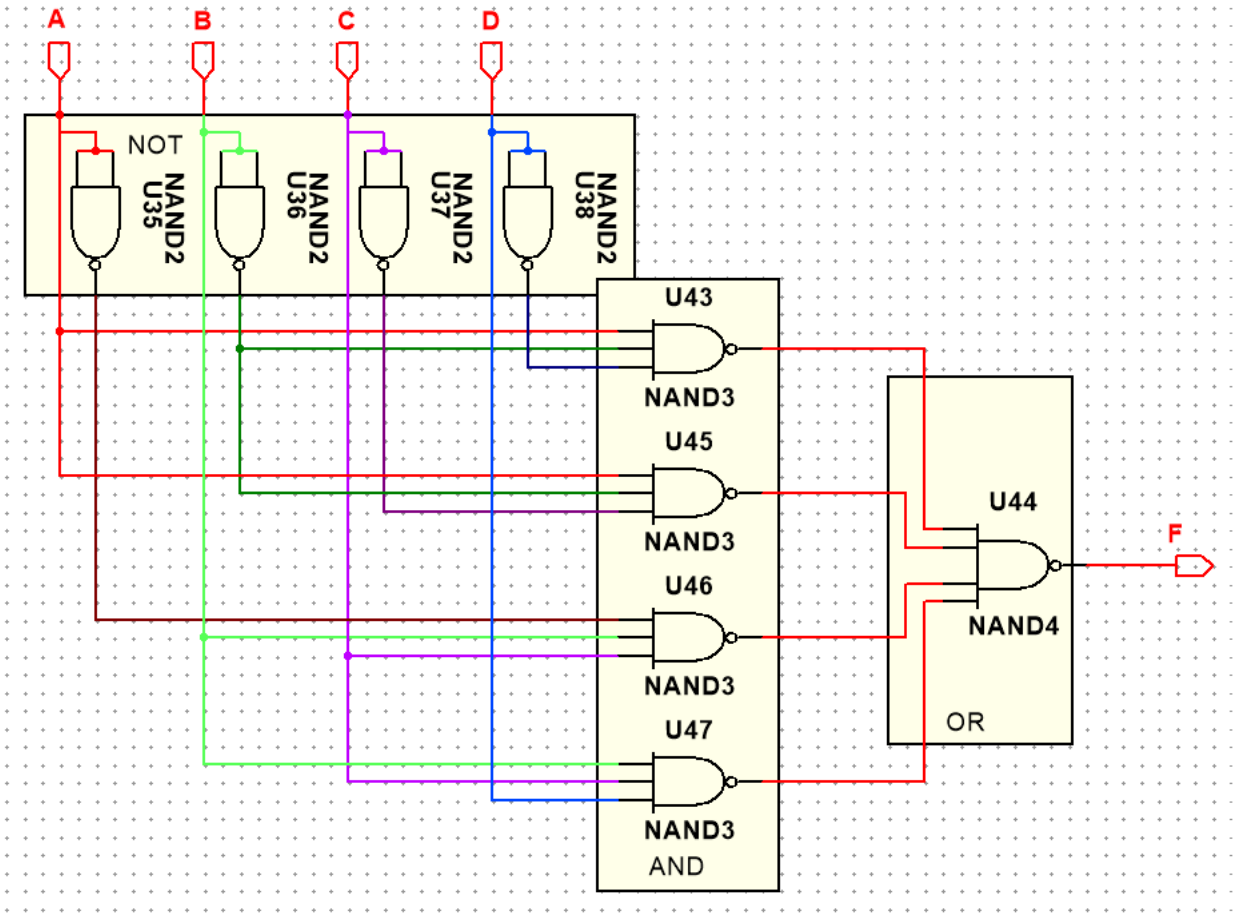

3.4.6 Transkoder E

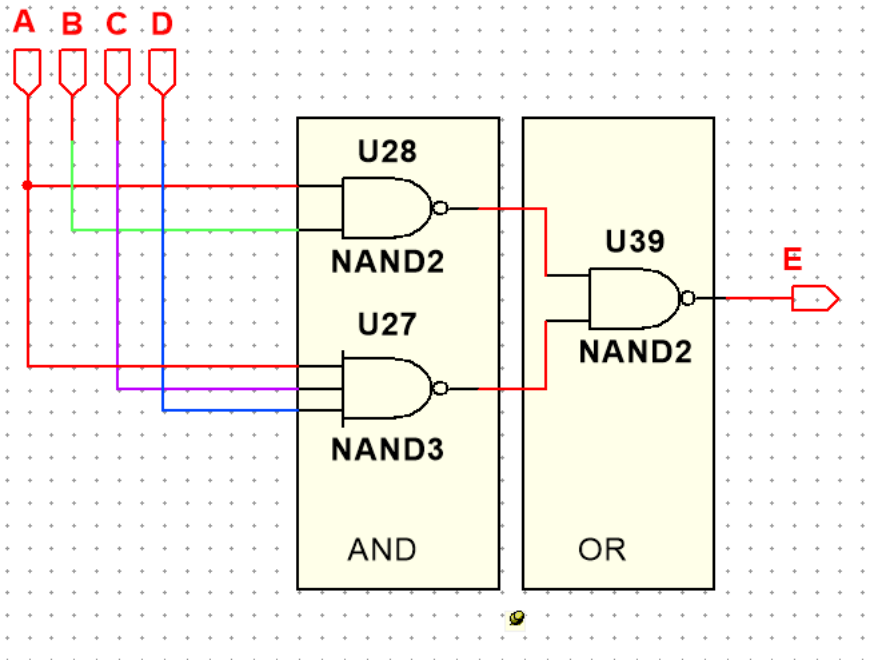

4 Enkoder BCD

Aby wyświetlać liczby dwucyfrowe w poprawny sposób zdecydowaliśmy się na zaimplementowanie enkodera BCD (Binary Coded Decimal). Jest to format w którym liczba dziesiętna jest kodowana cyfra po cyfrze przez 4 bitowe liczby binarne. Pozwala to na łatwe wyświetlanie wielocyfrowych liczb. W programie Multisim nie udało nam się znaleźć gotowego układu z większą niż 4 bity liczbą wejść, dlatego sami go zaimplementowaliśmy. Jako, że nie jest to bezpośredni cel ćwiczenia, nie rozpisywaliśmy ręcznie tablic Karnaugh - dla 6 zmiennych wejściowych jest to bardziej złożona operacja, lecz skorzystaliśmy z gotowego kalkulatora w internecie, aby wygenerować funkcję logiczną. Tabelę prawd wygenerowaliśmy samemu algorytmicznie, a następnie zaznaczyliśmy odpowiednie bity w kalkulatorze online w ten sposób otrzymując funkcje logiczne.

4.1 Black box

4.2 Funkcje logiczne

4.3 Tabela prawdy

Poniżej zapisaliśmy tabelę prawd dla projektowanego układu:

Wejście						Wyjście							
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0
0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	1	1
0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	1	0	1
0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	1	1	0
0	0	0	1	1	1	0	0	0	0	0	1	1	1
0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	1
0	0	1	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0
0	0	1	0	1	1	0	0	0	1	0	0	0	1
0	0	1	1	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0
0	0	1	1	0	1	0	0	0	1	0	0	1	1
0	0	1	1	1	0	0	0	0	1	0	1	0	0
0	0	1	1	1	1	0	0	0	1	0	1	0	1
0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	1	0
0	1	0	0	0	1	0	0	0	1	0	1	1	1
0	1	0	0	1	0	0	0	0	1	1	0	0	0
0	1	0	0	1	1	0	0	0	1	1	0	0	1
0	1	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
0	1	0	1	0	1	0	0	1	0	0	0	0	1
0	1	0	1	1	0	0	0	1	0	0	0	1	0
0	1	0	1	1	1	0	0	1	0	0	0	1	1
0	1	1	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0
0	1	1	0	0	1	0	0	1	0	0	1	0	1
0	1	1	0	1	0	0	0	1	0	0	1	1	0
0	1	1	0	1	1	0	0	1	0	0	1	1	1
0	1	1	1	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0
0	1	1	1	0	1	0	0	1	0	1	0	0	1
0	1	1	1	1	0	0	0	1	1	0	0	0	0
0	1	1	1	1	1	0	0	1	1	0	0	0	1

cd.

Wejście						Wyjście							
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N
1	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	1	0
1	0	0	0	0	1	0	0	1	1	0	0	1	1
1	0	0	0	1	0	0	0	1	1	0	1	0	0
1	0	0	0	1	1	0	0	1	1	0	1	0	1
1	0	0	1	0	0	0	0	1	1	0	1	1	0
1	0	0	1	0	1	0	0	1	1	0	1	1	1
1	0	0	1	1	0	0	0	1	1	1	0	0	0
1	0	0	1	1	1	0	0	1	1	1	0	0	1
1	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
1	0	1	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	1
1	0	1	0	1	0	0	1	0	0	0	0	1	0
1	0	1	0	1	1	0	1	0	0	0	0	1	1
1	0	1	1	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0
1	0	1	1	0	1	0	1	0	0	0	1	0	1
1	0	1	1	1	0	0	1	0	0	0	1	1	0
1	0	1	1	1	1	0	1	0	0	0	1	1	1
1	1	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0
1	1	0	0	0	1	0	1	0	0	1	0	0	1
1	1	0	0	1	0	0	1	0	1	0	0	0	0
1	1	0	0	1	1	0	1	0	1	0	0	0	1
1	1	0	1	0	0	0	1	0	1	0	0	1	0
1	1	0	1	0	1	0	1	0	1	0	0	1	1
1	1	0	1	1	0	0	1	0	1	0	1	0	0
1	1	0	1	1	1	0	1	0	1	0	1	0	1
1	1	1	0	0	0	0	1	0	1	0	1	1	0
1	1	1	0	0	1	0	1	0	1	0	1	1	1
1	1	1	0	1	0	0	1	0	1	1	0	0	0
1	1	1	0	1	1	0	1	0	1	1	0	0	1
1	1	1	1	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0
1	1	1	1	0	1	0	1	1	0	0	0	0	1
1	1	1	1	1	0	0	1	1	0	0	0	1	0
1	1	1	1	1	1	0	1	1	0	0	0	1	1

4.4 Implementacja

5 Układ testowy

Aby przetestować projektowany element zestawiliśmy układ zawierający:

- Word Generator - generuje 4 bity wejściowe dla naszego układu, oraz 6 bitów oczekiwanego wyjścia - zakodowane liczby pierwsze
- Comparator - porównuje wyjście układu z zakodowanym wyjściem z generatora sygnałów
- Logic Analyzer - pozwala na wyświetlenie przebiegów wejścia i wyjścia układu, aby sprawdzić poprawność jego działania
- Wyświetlacze HEX - wyświetlacze 7 segmentowe z enkoderem pozwalające wyświetlić liczby 0-15 jako cyfry szesnastkowe
- Prime transkoder - nasz zaprojektowany układ transkodujący liczby 0-15 na liczby pierwsze
- two digit display transkoder - nasz autorski enkoder BCD, pozwalający lepiej zwizualizować działanie naszego układu

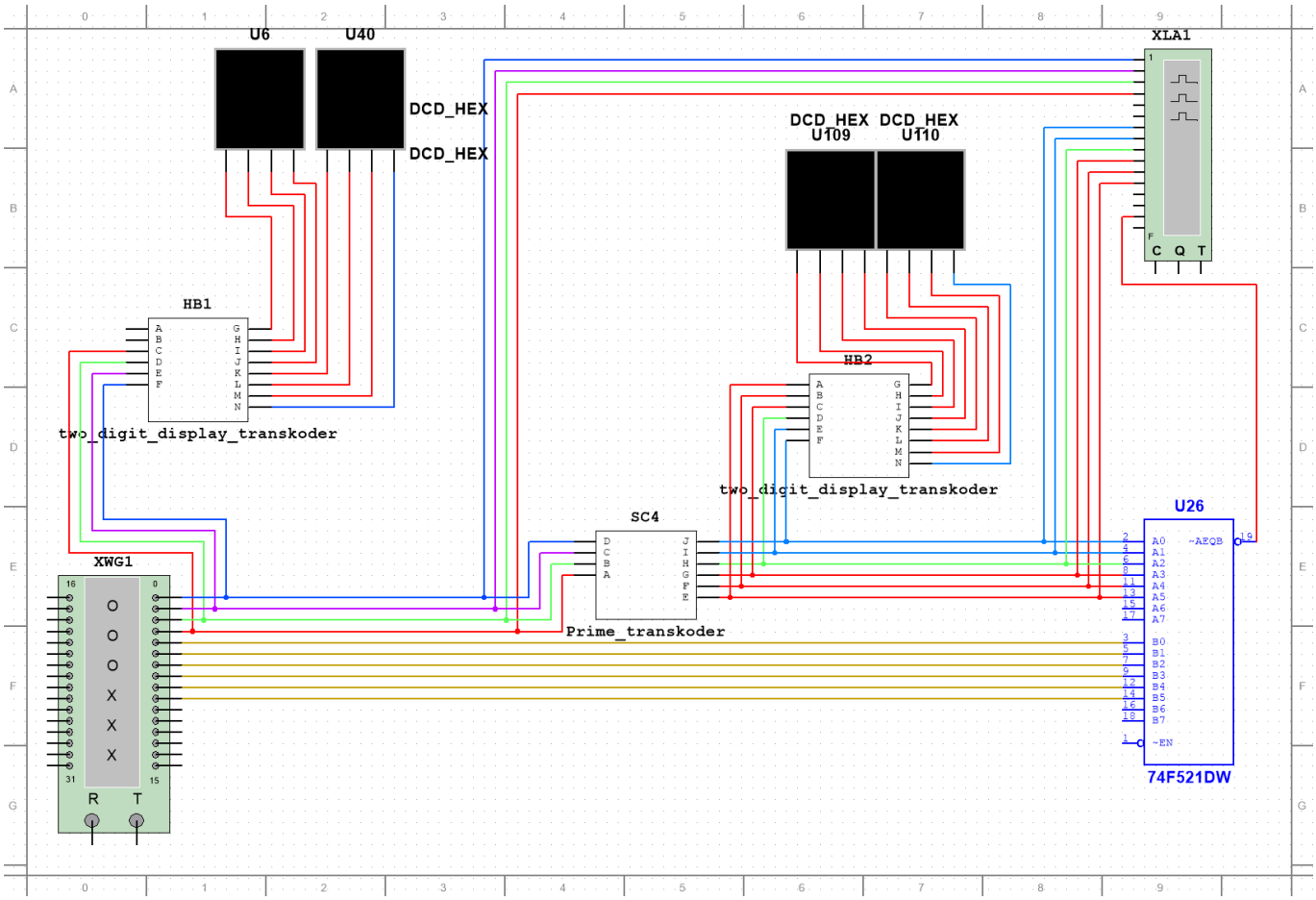

5.1 Analiza przebiegu

6 Zastosowania

Poniżej wymieniamy przykładowe zastosowania zaprojektowanego układu:

- Transkoder generujący liczby pierwsze na podstawie prostej liczby może być zastosowany w urządzeniach szyfrujących. Dużo łatwiej jest wygenerować (pseudo)-losową liczbę z przedziału 0-15 i ją przekształcić na liczbę pierwszą za pomocą takiego transkodera niż wybierać losową liczbę pierwszą. Wiele algorytmów szyfrujących czy funkcji hashujących bazuje na liczbach pierwszych więc taki układ miałby tam zastosowanie.
- Innym zastosowaniem układów z rodziny transkoderów - lecz nie koniecznie tego konkretnego - może być przekształcenie kodu jakiegoś błędu reprezentowanego w systemie przez liczby 0-15 na jakiś inny kod błędu, który np. nadaje się do wyświetlenia użytkownikowi - bo mówi coś więcej o istocie problemu.